

IZHAJA VRAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. ob ponedeljkih ob 8. zjutraj. Posamezne šte. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih sobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, omenice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelk uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Klasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

na vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne odira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: celotno leto K 20, pol leta K 10.

Vai dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravočasna pisma se ne sprejemajo le rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konzorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konzorcije lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Odlikovani ministri.

DUNAJ 5. Kakor je „Koresp. biro“ zvedel, so ministri Fiedler, Ebenhoch, Gessmann, Pacak in Georgi postali tajni svetniki.

Dr. Wekerle v Lili.

BUDIMPEŠTA 5. Ministerski predsednik dr. Wekerle je danes zjutraj odpotoval v Lili.

Srbska skupščina.

BELIGRAD 5. Skupščina je v sprejela v prvem čitanju proračun za 1908. Jutri prične skupščina razpravljati zakonski načrt glede trgovinske pogodbe z Avstro-Ogrsko.

Poročilo Fallieresa o svojem potovanju.

PARIZ 5. Na današnjem ministerskem svetu je predsednik Fallieres poročal o svojem potovanju ter je izrazil svoje zadovoljstvo o prisrčnem in toplem sprejemu.

Ruski konzul v Tientsinu težko ranjen.

TIENTSIN 5. (Petr. brz. ag.) V minoli noči je neki neznanec težko ranil ruskega konzula Poppa. Zakaj je izvršil zločin, še ni znano.

ZEPPELINOV ZRAKOPLOV zgorel in eksplodiral.

OPENHEIM 5. Zeppelinov zrakoplov se je včeraj nasproti Oppenheimu ustavil v nekem mirnem tatišju. Tekom popoldne so spopolnili benzinovo zalogo. Občinstvo je ponovno priredilo Zeppelinu ovacije. S pomočjo mogunskih pionirjev so balon spravili ob obrežja in ob 10¹/₄ uri po noči se je ob viharjih manifestacijah množice zopet dvignil v zrak. Zrakoplov je krenil proti Mogunci.

MANNHEIM 5. Zeppelinov zrakoplov je pasiral Mannheim ob 1. uri 45 min. po noči. STUTGART 5. Grof Zeppelin se ni, kakor se je mislilo, vrnil po renski dolini, morda je danes ob 4. uri zjutraj pri Eppingu pasiral vrttembergsko mejo ter je ob 5. uri 10 min. prispel nad Ludwigsburg.

STUTGART 5. Ob 6. uri 10 min. se je Zeppelinov zrakoplov pojavil nad mestom. Navdušenje prebivalstva za njihovega velikega rojaka je nepopisno.

STUTGART 5. Grof Zeppelin se je malo pred osmo uro zjutraj radi nekega nedostanka na motorju spustil pri Echtingu na odprtem polju. Dalje se odpelje baje ob 6. uri zvečer. Iz Friederichshafena je radi poprave oddlo mostvo in iz Stuttgarta sta bili brzojavni potem pozvani v Echtingen dve stotniki pionirjev.

MONAKOVO 5. Iz Echtingena poročajo: Nevihta je danes ob 3. uri popoldne odtrgala zrakoplov grofa Zeppelina z mesta, kjer je bil privezan. Med tem, ko se je balon dvigal v zrak, je pričel goreti in je eksplodiral. Bil je uničen. Ponesrečil ni nihče. — Nekoliko oseb je bilo ranjenih. Grof Zeppelin je ostal nepoškodovan.

ECHTERDINGEN 5. Zeppelinov zrakoplov se je ponesrečil radi tega, ker se je vsled silne nenadoma nastale nevihte ena balonovih gondol dvignila v zrak. Ko se je zopet dotaknila tal, je eksplodiral motor in dotični del balona se je vnel. Več vojakov, ki so bili zaposleni pri gondoli, so bili z

gondolo vred dvignjeni v zrak in vsled eksplozije težko ranjeni. Grof Zeppelin je globoko ganjen stal pred svojim uničenim delom, in so ga morali z avtomobilom odpeljati v mesto. Sodi se, da je bilo ob času nesreče navzočih okoli 40 do 50.000 ljudi. Vihar je balon odnesel v zrak, kjer je v zraku popolnoma zgorel.

Gibanje v Turčiji.

FRANKFURT 5. „Frankfurter Zeitung“ poroča iz Zeneve, da se bo na kongresu Mladoturkov, ki se bo tamkaj vrtil, razpravljalo tudi o vprašanju, se nima li vroči prestola sedanjega sultana Abdul Hamida. Sedaj ni še možno predvideti, kaj da sklene kongres v tem pogledu.

CARIGRAD 5. — Kakor kandidata na mesto velikega vezirja imenujejo Kiamil pašo, ker živi zaupanje pri Mladoturkih. Vendar je domljivo, ako sprejme to mesto, ker je odklonil najnovejšo predlogo.

CARIGRAD 5. (ob 7. uri 15 min. zvečer). Ostavka velikega vezirja in skupnega ministerstva je bila vsprejeta. V Jildžu trajajo nadalje posvetovanja o sestavi novega ministerstva. Pričakovati je, da bo jutri objavljena nova ministerska lista.

Ankara 5. Dospel je semkaj Selim pašo in odpotoval v Florenco, odkoder se poda v Valombroso.

PARIZ 5. Kakor poroča „Petit Parisien“, bo nova postaja za zrakoplove v Beaulieu, ki jo že gradijo, najinteresantnejša postaja Evrope. Opremljena bo z vsemi izpopolnitvami.

CARIGRAD 5. Danes imajo ulice, izlasti pred porte, zopet navadno lice, prvič po proglašanju ustave.

Dvanajsta ura — je odbila.

(Dopis.)

V izdanju „Edinosti“ od 19. julija t. l. je narodno navdušeno pero priobčilo članek pod naslovom „Bdijmo in bodimo pripravljeni!“ Zaključek tega članka se je glasil:

„Toda tu moramo naglasiti, da naša borba ne prenaša nikakih novih nazovov načel, ki so usodepolna v drugih delih naše domovine.“

Mi hočemo biti napredni, ali se ne oddaljamo od naroda, ki hodi počasneje. Nečemo pustiti tega naroda v tmini nazadnjajstva, ker samo s prosveto ga dovedemo k slobodi; ali delujoči za njegovo prosveto, se nismo nikdar dotikali njegovega čustvovanja. Tranzito odklanjamo, pa naj se vrši to v imenu liberalizma ali klerikalizma.

Tako naj se umeje naša odbijanje borbe za „nova načela“. A mi, ki smo kakor žalostni bratje izkusili posledice te vratolomne borbe, razdirajočo našo domovino, imamo en razlog več, da držimo daleč od svoje hiše to borbo. Mi imamo namreč rešiti še le vprašanje: biti ali ne biti, vprašanje ekzistence na tem prekrasnem robu Adrije.

Zato trebamo čvrstih, jedinstvenih narodnih vret. Nesoglasja naj odstranijo patrijotizem, ki se mora izčistiti in ojekleniti v našem izjemnem položaju proti vsem močnim neprijateljem!

Daleč naj ostanejo torej od tabora našega

jim je domači batalijon, vzela jim je orožje in mnogo dni je puščala, da so naše okoličane proganjali po mestu kakor stekle pse. Temu in enakemu počenjanju so se dopisniki „Slov. Naroda“ upirali. Med te dopisnike „Slov. Naroda“ so šteli tudi rajnega profesorja; arčili so se nad njim in ker mu niso mogli go kože, denuncirali so ga namestniku Depretisu in njegovi desni roki, dvornemu svetniku Rinaldinju. Dokazati pa tudi policijski agentje niso mogli ničesar, ker so v Ljubljani skrbno stražili rokopise, oziroma jih uničevali.

H koncu naj sledi še kratek pregled rajnega profesorja delovanja na polju slovenske knjige. Leta 1865 je spisal in založil prvo knjigo „Zemljepisna začetnica za gimnazije in realke“, ki obsega 104 strani. Porodila se je ta prva slovenska zemljepisna učna knjiga v teh le razmerah. Ko je naš rajnik bil prišel jeseni 1863 na gorisko gimnazijo, vrtali in vrtali so deželni poslanci sedaj v skupnih sejah, sedaj pa po deželnem odboru pri vladi, naj ardnje šole preustroji v narodnem smislu, da bodo res koristno služile slovenskim in laškim, ali fur-lanskim dijakom. Da bi vsaj na videz nekoliko utečilo te večne pritožbe in zahteve, poslalo je namestništvo tržaško ravnateljstvo gimnazije dopis, ki je učitelje na zavodu, Slovence in Lahe, pozival, naj se združijo v dva odbora in naj se posvetujejo, kaj naj bi

bratoubijalne borbe in vsi bdijmo in pripravljamo se, da novo leto donese izmučenemu Slovencev v Primorju boljših dnij po tolikem trpljenju.“

Ta članek je — to Vam morem zatrditi — vzbudil vseobčo pozornost med tržaškimi Slovenci in vseprek so ne le hvalili krasno dikcijo, ampak so tudi pritrdili njega plemeniti rodoljubni tendenciji: resnemu rodoljubnemu pozivu na naslov izvestnih elementov, ki so sedaj, naščuvani v to iz središča ven, jeli nastopati se svojimi destruktivnimi nauki, ki morejo, ako zadobe korenike, razdejati našo narodno, doslej tako lopo disciplinirano vojsko ter koristiti le tretjemu in četrtemu: našemu narodnemu sovražniku in vladnemu zistemu z njega slavofobskimi tendencijami! Tudi jaz sem popolnoma soglasen s tem plemenitim namenom, da si sem bil — verjemite mi!! — uverjen že tedaj, da temu pozivu ne bo zaželjenega efekta. Kajti, stvar je kaj jednostavna: Kdor hoče boj, tega ne moreš prepričati o potrebi miru!

Dogodki govore le preglasno, kako opravičen je bil moj akepticizem.

Ti dogodki me silijo, da dam izraza uverjenju, ki je dozorelo v meni zadnjih par tednov. Prosim Vas torej, da priobčite tale moj dopis. Moralno odgovornost prevzemam popolnoma jaz in Vi se morete zavarovati z jednako pripombo, kakor ste jo pridodali uvodoma omenjenemu članku „Bdijmo in bodimo pripravljani“, kjer ste rekli, da radi delikatnosti predmeta prepuščate dopisniku moralno odgovornost za njegova izvajanja, ker nikakor nečete in ne smete prejudicirati „sklepe in ukrepe našega vodstva za bližnjo bodočnost“.

Uprav klasičen dokument v podkrepljenje mojega naziranja je članek, ki ga je priobčil ljubljanski „Slovenec“ od dne 7. julija t. l. pod naslovom „Ob dvanajsti uri“. Tu se Slovincem v Trstu in Istri, v kolikor niso priataki „S. L. S.“ na Kranjskem, napoveduje boj savi gene — odkrito, brez vsacih ozirov na škodo, ki bi jo, izlasti v Istri, mogel prvočrtni medsebojni boj in brez vsacega ozira na ogromne žrtve, ki so jih doprinasali dosednji voditelji v silnih mnogoletnih borbah na svojem času, na svojem imetju in celo na svojem zdravju!

Ali pasaža v tem članku: »Nedavno je v Šklednju tisti nazunaj tako kociantni, v resnici pa skozinskoz liberalni Rybář govoril o potrebi sporazuma med Slovenci in Lahi, dočim so taisti voditelji pred leti Slovence uprav besno fanatizovali proti drugorodcem. Kar je zdaj za Rybara prav, nam tudi pristojta. Podlaga za narodnostno sporazumljenje v Istri je dosežena, narodni boji ne bodo imeli več prejšnje ojstrine“ — nam ne napoveduje samo boja, ampak nam tudi sporoča, da se bodo somišljeniki S. L. S. v Istri vezali ne le z italijanskimi klerikalci — ki pa so, kakor pričajo neprestani izbruhi v „Amico“ proti Slovincem in Hrvatom, istotako tanatični narodni nesprotniki naši — ampak eventuelno tudi z laškimi liberalci in brezverci protilaštnim bratom!! To namigavanje v „Slovenca“ je podkrepljeno tudi po dejstvu, da je nedavno laško-klerikalni „Amico“ očitno in naravnost povedal, da se bodo oni po potrebi vezali tudi z italijanskimi liberalci proti Slo-

vanom! Kdor se veže z italijanskimi klerikalci, moral bo, naj hoče, ali ne, akceptirati tudi zvezo z italijanskimi liberalci.

Sicer pa je konkluzija v navedeni pasaži v „Slovenčevem“ članku priiljena, nelogična in zato povsem zgrešena. Če si dr. Rybář želi pomirjenja z Italijani, želi nečesa, česar si mora želeli sleherni plemeniti človek že se stališča človekoljubja; a če si želi takega sporazumljenja posebno se v namen, da bi se s tem odprla pot intenzivnemu delu na gospodarskem in kulturnem polju — je to le dokazom, da res ljubi rod svoj in mu želi srečnejše bodočnosti. Saj nam ni boj srha za se; saj mi ne bijemo boja radi boja, ampak jedino le z namenom, da izvojujemo svojemu rodu pravice, ki mu gredo po pisanem in etičnem pravu. Glavno pa je to: tudi če je dr. Rybář želel narodnostnega pomirjenja z Italijani, ni pa stem rekel, da se bomo na kakih volitvah vezali z Italijani proti lastnim bratom, niti tem poslednjim napovedoval boja!!!

Dalje pa govore dogodki v laškem taboru zadnje čase, da je „Slovenčeva“ trditve, češ, da „narodni boji v Istri ne bodo imeli več prejšnje ojstrine“ — le prazna fraza, ki naj pokrije nameravano izdajstvo „Slovenčevcev“ na slovensko-hrvatski stvari v Istri!

In tu sem prišel do besede, ki sem jo hotel napisati in debelo podčrtati: izdajstvo!

Nisem nikak liberalec v zlem smislu te besede. Za blagor naroda delujem rad v zvezi z vsakomur brez razlike političnega mišljenja. Sem tudi — ko zahteva to skupna slovenska stvar — za pošten kompromis z vsako domačo strujo, ako sloni na narodni podlgi, na narodnem principu!

O „Slovenčevcih“ in naših krajih se tega ne more reči. V hipu, ko so napovedali in tudi praktično izvršujejo najodijoznejši boj proti taki narodni ustanovi, kakoršnja je naša šolska družba, so stopili pred nas kakor narodni izdajci! S tem bojem so zapustili narodno podlago in se postavili na stran narodnih sovražnikov. S svojo kampanjo proti družbi sv. Cirila in Metodija so pretrgali — da govorimo po „Slovenčevu“ — prt med seboj in narodno čutečim Slovincem. Naj le navajajo izgovorov v opravičenje svojega efijaltstva kolikor hočejo. Prazni so vsi in najtrivbolnej med ujnimi je oni, ki pravi, da je sedaj družba „liberalna“. O vprašanju, da-li ta trditve odgovarja resnici, hočem posebej spregovoriti na kratko. Za danes vzemimo le, da bi bila to resnica. Potem pa naj nam herostatje odgovore na vprašanje, ki sledi tu doli.

Do zadnje glavne skupščine je bila družba popolnoma pod vplivom „Slovenčeve“ gospode. Sedaj pa naj nam odgovore: je li radi tega kak slovenski neklerikalec odrekal družbi svojo podporo, ali jo celo preganjal?!!

Odgovorite, gospoda! Zavedni Slovenci so podpirali družbo in jo podpirajo danes, ne da bi vpraševali, kdo da jej je na čelu? Podpirali so jo in jo podpirajo z vso verno — slava Bogu na tem! — ker vidijo v njej eminentno narodno-kulturno ustanovo, jedino zaštitnico naše mladine v obmejnih pokrajinah — nade naše bodočnosti.

Kdor je proti taki družbi, ta je naroden

lovanja v Trstu, je spisal in založil pokojni Jesenko še slede zemljepisne knjige:

1. Občni zemljepis; v Ljubljani 1873 (467 str.).
2. Mali občni zemljepis; v Gorici 1876 (184 str.).
3. Prirodnoznanški zemljepis, ki ga je založila in na svitlo dala Slovenska Matica v Ljubljani 1874 (399 str.).
5. Zemljepis za prvi razred srednjih šol; v Ljubljani 1882 (116 st.) in te knjižice:
5. Drugi popravljeni in skrajšani natis; v Ljubljani 1890 (88 str.).
6. Zemljepis za drugi in tretji razred srednjih šol; v Ljubljani 1883 (205 str.).
7. Avstrijsko-ogerska monarhija. Domovinoznanstvo za četrti razred srednjih šol; v Ljubljani 1885 (str. 205)

S temi knjigami je bila ladina na zemljepisnem polju slovenskem popolnoma razorana. Podpiral ga je na tem in vsem drugem delovanju gospod stanovitni in odkritostni prijatelj, gospod profesor Maks Pletersnik v Ljubljani, s katerim sta prej nekaj časa na goriški, nekaj časa pa tudi na tržaški gimnaziji skupno delovala. Tega prijatelja obširnemu znanju slovenskih jezikov in slovenskega slovstva je tudi pripisati, da imajo rečene zemljepisne knjige tako dovršeno terminologijo: rajni profesor S. Rutar je v „Ljub. zv.“ to priznal očitno, reka, da bi ne imel tej ničesar pristaviti. (Pride še.)

PODLISTEK.

† Janez Jesenko.

(Njegovo življenje in delovanje).

Spisal pokojnikov prijatelj.

Prav tako so zavajali naš narod nekateri nekdanji prvaki v Trstu. Prvaku ni treba biti učenjak, mora pa biti v obče izobražen, da brez težave sledi ne samo vsem duševnim in gmotnim potrebam in zahtevam svojega naroda, ampak, da tem potrebam in zahtevam določuje pravo smer, ki gotovo najprej in najlažje dovede do zaželenega smotra. Ali nekateri nekdanji prvaki niso imeli prav nič teh neobhodno potrebnih lastnosti, da bi bili za mogli narod v resnici voditi. Osebo poma-gati temu ali onemu, bilo tudi poštenemu Slovincu, to ni še vse narodno delo: narod ne obstoja iz samih zanikrnežev in beračev! Prirejanje pouličnih ropotov ali demonstracij zoper drugorodce, magari naj bodo ti tudi žredentovci — tudi to ni narodno delo! S tem se narod le zavaja in v škodo rine. Sodnjiska preiskava nemirov leta 1868 je očitno dokazala, kako je vlada — obnemogla nasproti italijanskim rogoviležem — pritegnila okoličane na svojo stran, da se jej je posrečilo nasprotnike strahovati. A kako jih je plačevala? Vzela

izdajalec. In sedaj zaključujem: z izdajalcami ne more biti paktiranja! Ura, do katere je bilo še možno misliti na pošteno kooperacijo na narodni podlagi, je minola — dvanajsta ura je odbila. Prepustimo narodu, naj sudi in razsodi. Če se izreče za preganjalce naše šolske družbe — mi se bomo pokorili njegovi sodbi. Vodstvo naj prevzamejo — po konstitutivnem principu — oni drugi. Ali z vodstvom tudi dolžnosti: delo in odgovornost! Mi pa bomo stali na straži kakor kritiki in ostri sodniki!!

Ali jaz sem globoko uverjen, da ne pride od tega! Preveč je narod dozorel v trdem mnogoletnem mučenstvu, preveč je žrtvoval za zgradbo svoje eksistence in bodočnosti, da bi dopustil, da to zgradbo kar hkratu poderejo ruševnatje, ki hočejo rušiti le zato, da bi na ruševinah narodove bodočnosti praznovati orgije brezdomovinstva, italijanskega rimstva in dunajskega pangermanizma.

Vladni gospodarski program na Primorskem.

GORIŠKA.

Dogradba in poprava cestne mreže v Brdih, južno od doline Rake in ceste v dolini Kozbanjščeka, pol. okr. Gorica in Gradiška; — uravnana pota Kanal—Lig ozir. Marija Celje, okr. Gorica; — dogradba zvezne ceste med Mar. Celjem in Britofom v idrijski dolini, okr. Gorica; — dogradba cestne mreže ob italijanski meji med Idrijo in Sočo: pogorska cesta Vrhovlje—Lig—Kambreska—Srednje in dolinska cesta Golobrd—Britol, pol. okr. Gorica, Gradiška in Tolmin; — dogradba ceste Cigini—Srednje, pol. okr. Tolmin; — dogradba poti Ročinj—Srednje, pol. okr. Gorica, Tolmin; — dogradba ceste Plave—Vodice—Ravne, pol. okr. Gorica.

Dogradba ceste na banjški planoti in sicer Grgar—Zabrd—Banjšica—Arče, pol. okr. Gorica; — dogradba ceste Lokovec—Podlešče, pol. okr. Gorica; — dogradba ceste Kal—Lom—Sv. Lucija, pol. okr. Gorica—Tolmin; — dogradba ceste Čepovan—Frata—Sv. Lucija, pol. okr. Gorica in Tolmin in ceste Čepovan—Tribuš v idrijsko dolino, pol. okr. Gorica—Gradiška.

Dogradba ceste ob levem bregu Soče med Tolminom in Kamnem in most čez Sočo v Kamnem, okr. Tolmin: poprava ceste Idrsko—Livek in dogotovitev ceste iz Tolmina, ozir. Sv. Petra v Čadru z odcepom v Zalašče in Ravno, okr. Tolmin; poprava potov v takozvanem „Kotu“ (gor. Nadiža) okr. Tolmin; — poprava ceste Kanal—Vrh—Banjšica z odcepom z Vrha v Bate, pol. okr. Gorica.

Dogradba ceste v trentski dolini iz Loga do Sv. Marije in pot čez mojtroški prelaz, pol. okr. Tolmin. — Poprava komunikacij, ki vodijo od idrijske državne ceste k tamšnjim hribovskim vasem, okr. Tolmin; — uravnava in poprava ceste Grgar—Zagorje—Ravnica, okr. Gorica.

Dogradba ceste iz Karnice ozir. Vitoškega vrha do državne ceste pri Šempasu, pol. okr. Gorica.

Dograditev komunikacij v vipavski dolini, pol. okr. Gorica; — uravnava cest na Krasu, izlasti Pliskovica—Berje—Gorjansko, potem Renče—Duherdob—Zagrad, pol. okr. Sežana, Gorica, Gradiška; — nov most čez Sočo med Gradiško in Zdravščino, okr. Gradiška; — nov most čez Sočo med Villesse in Cassiglianom; — Debra—Vipolje in Vipolje—St. Florijan in Capriva—Vipolje. — Dograditev ceste ob desnem sosednem bregu do novega mestu pri Gorici do okrajne ceste Podgora—Ločnik; cesta Belvedere—Gradež; cesta Medana—Barbana—baška dolina na Kranjsko. (Pride še.)

Volitev srbskega patrijarha v Karlovcih.

Na tej volitvi, na kateri je posredoval kakor kraljevi komisar ogrski minister za bogoslovje sam, je doživela ogrska vlada hud poraz. Patrijarhom je bil izvoljen škof Zmajević, čemu ni vladni kandidat Bogdanović dobil niti jednega glasu.

Ali kakor povsodi nasproti narodnostim, tako si hoče tudi v tem slučaju ogrska vlada pomagati iz blamaže s preziranjem volje kompetentnih čitalcev, z nasiljem.

Ogrski listi javljajo namreč, da vlada ne predloži Zmajevića v cesarjevo potrjenje ter da hoče svojega kandidata enostavno imenovati patrijarhom, torej ga usiliti. Pogosti hoče torej srbsko crkveno avtonomijo, ki je Srbom svetinja, jedini jez, ki brani njihovo narodno individualnost.

Ali zdi se, da je v ministerskem svetu vendar nekoliko pomislekov proti takemu odloznomu postopanju. In to iz zelo tehtnega razloga.

V cerkvenem srbskem kongresu imajo večino srbski radikali, ki so se povodom zadnjih volitev v hrvatski sabor odcepili od hrvatsko-srbske koalicije in so tako postali postavka v računih barona Raucha, oziroma ogrske vlade, katere ekspanzionistični interesi hrvatski ban, Ogrska vlada smatra torej srbske radikale kakor svoje zaveznike proti hrvatsko-srbski koaliciji. In dejstvo je, da so bili srbski radikali kandidati in od — Frankove stranke. To poslednje se bo zdelo male čudno, ako pomislimo, da hočejo biti Fran-

kovci najradikalnejša stranka in da ta svoj radikalizem najhujše kažejo proti Srbom! Toda „čisti“ Frankov radikalizem treba poznati.

V teoriji stoji ta stranka v načelni opoziciji proti hrvatski vladi, v praksi, z dejavnosti, jo pa podpira, ker — to nese nje prva kom. V svojih listih pesuje Srbe kakor pse, na volitvah pa podpirajo — srbske radikale, ker jih hoče madžarska vlada izkoristiti v svoje namene na Hrvatskem.

Umevno je torej, da je ogrska vlada po volitvi srbskega patrijarha v nemali zadregi. Na jedni strani pomenja izid volitve nje blamaža — na drugi strani pa se boji zamere pri srbskih radikalih. Na podlagi te zadrege si je tolmačiti vest iz Budimpešte, da so nekateri madžarski ministri sedaj za to, da se volitev Zmajevića predloži v potrjenje. Ali — tako govori rečena vest — ministerski predsednik Wekerle se še vedno upira potrjenju. Iz tega nesoglasja so prišli baje potom kompromisa v smislu, da se volitev Zmajevića ne predloži v potrjenje, ali Wekerle odneha od imenovanja Bogdanovića patrijarhom. Vsako drugo izvolitev pa se predloži v potrjenje. Tako menijo rešiti situacijo, da ostane trava časti vlade cela, a koza srbskih radikalcev vendar sita.

Hrvatska.

Jesenki program bana Raucha.

„Hrvatski“ pišejo iz Budimpešte: Pripoveduje se, da je baron Rauch ves svoj bojni načrt prinesel seboj. Sedaj je tudi on zato, da se savor sestane na jesen, da ga potem razpusti in razpiše nove volitve. Rauch se baha, da mu bo lahko uničiti koalicijo in je tudi že pripravil listo svojih kandidatov.

Ogrska.

Velikosrbska propaganda.

V Budimpešti se razširja glas, da je državno pravdnistvo obtožilo dr. Gjorgja Kraševića radi veleizdaje. To obtožbo stavlja v zvezo z velikosrbsko propagando.

Ogrski Romuni.

Iz Arada poročajo: Romunski poslanci so imeli v ponedeljek konferenco, na kateri so najodločneje obsodili postopanje policije proti organizatoričnemu delovanju rumunskega kluba. Poslanci so vsprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo volilno, zborovalno in organizatorično svobodo. Konferenca je sklenila, da priredi po deželi ljudske shode, na katerih se bo agitiralo za splošno volilno pravico.

Banffy-jeva stranka.

Stranka, ki je stala pod vodstvom barona Banffy-ja, se je razšla. Kakor se govori, se hoče baron Banffy zložiti s grafom Tiszo v borbi proti madžarski koaliciji.

Ogrski ministri v Išli.

Te dni se podajo v Išlo ministerski predsednik dr. Wekerle, pravosodni minister dr. Günther in minister za unanije stvari grof Julij Andrássy. Sodi se, da je potovanje Andrássy-jevo v Išlo v zvezi z ogrsko volilno reformo.

Rusija.

Mohamedanci v Rusiji.

Bivši generalni guverner turkestanski, general Subotić, opozarja v listu „Rječ“ na nevarnost vsomohamedanskega gibanja za Rusijo, odkar se je z zakonom od 16. junija odvzelo mohamedancem srednje Azije volilno pravico. Pred dvema in pol leti je Subotić, ko je bil že generalni guverner, izjavil mohamedancem, da bodo tudi oni deležni ustave. Po dveh in pol letih je pa 10 milijonov prebivalcev Turkestana in stepskega ozemlja doznalo, da ne bodo smeli več pošiljati poslancev v durno.

Drobne politične vesti.

Bosanska deputacija v turški parlament. Mohamedanski krogi v Bosni in Hercegovini pripravljajo povsem tiho deputacijo, ki jo čdpolžejo v turški parlament. Ta deputacija bo obstojala iz Bošnjakov in Hercegovcev, nastanjenih v Carigradu.

Švica hoče izročiti politične zločince. Iz Curiha javljajo: Tukajšnji mali svet bo v kratkem predlagal, naj se vsi politični zločinci izroče. Proti temu bo glasoval plebisцит.

Nemški Schulverein ima 1205 podružnic.

Kruški deželni zbor bo skličan na dan 14. septembra ter bo zboroval do konca oktobra, na kar bo razpuščen.

Dnevne vesti.

Naš podlistek. Cenjenim čitateljem naznanjamo, da začne v našem podlistku, čim bo dokončan življenjski prof. Jesenka, izhajati velezanimiva kriminalna povest „Pridigarjeva hči“.

Ta povest bo v času, ko stojimo pod utiskom Föderanspergovega zločina, toliko bolj zanimala, kajti tudi ona nam pripoveduje o skrivnostnem umoru ženske. Zajeta je po resničnem dogodku in sicer iz sodnih aktov kriminalnega procesa, ki je pred kakimi desetimi leti vzbujal v Londonu velikansko senzacijo in v katerega je bil zapleten nek visok laški dostojanstve-

nik. Povest je pisal sloveči angleški pisatelj Julian Hawthorne, čigar kriminalni romani so prevedeni na vse jezike.

Čestitamo na takih zaveznikih! Na prvem mestu priobčujemo interesanten članek, došli nam iz peresa znanega tržaškega rodoljuba. Članek omenja, kako je „Slovenec“ nedavno temu — sklicovaje se na dr. Rybafa — namigoval, da je tudi njim dovoljeno eventualno vezati se z Italijani proti hrvatsko-slovenski narodni stranki v Istri, čes, da narodni boji izgubijo sedaj svojo prejšnjo ostrino.

Predvčerajšnji „Slovenec“ pa priobčuje notico, v kateri precej trdo prijemlje italijanski klerikalni list „L'Amico“, Slovenčeva notica se glasi:

„Amico“, glasilo nekaterih katoliških duhovnov v Trstu, v nekem članku „Pepi e Toni“ na nečuten način sramotí Slovence v Istri in se drzne imenovati jih „ščave“, kar zdi niti laški liberalni listi ne prakticirajo! Ta „katoliški“ „Amico“ tudi napoveduje, da bodo italijanski katoliki pri deželnozborskih volitvah šli z laškimi liberalci skupno v boj proti „ščavam“. Nam ni nič mar, kaj bodo laški katoliki v tem oziru storili, toda to je za list, ki hoče veljati za katoliškega, sramotno, da v času, ko se govori nekaj o narodnostnem sporazumljenju v Istri, vnama zopet strasti in psuje Slovence zaradi njihove narodnosti. „Amico“ ni glasilo italijanske krščansko-socialne stranke, temveč le nekaterih zagriženih laških katehetov v Trstu in zato pričakujemo, da se od merodajne strani tem ljudem dopove, do kam smejo v svoji nacionalni prenapetosti, ako nečesto priti v kolizijo s svojim duhovniškim poklicem, ki se nikakor ne zлага z nedostojno pisano njihovega lista. Ne dvomimo, da se bo to storilo.

Mi protestujemo najodločneje proti trditvi „Slovenca“, da bi bil „Amico“ glasilo le nekaterih zagriženih italijanskih svečnikov. To je glasilo italijanske klerikalne stranke. Kakor piše ta list, tako mislijo in čutijo o nas Slovenci in Hrvati vsi italijanski svečniki, morda s kako častno izjemo, ki pa nič ne spremenja na dejstvu, da je „Amico“ oficijelno glasilo oficijelne italijanske klerikalne politike. V karakteristiki ljudi, ki jim je glasilo „Amico“, bodi navedeno tu dejstvo, da je eden njih svojedobno naravnost norca bril iz svetnikov Cirila in Metodija, da se nabajata sv. brata „nel paradiso delle oche“. Umeje li „Slovenec“, kaj se to pravi. Saj ima v svojem uredništvu ljudi, ki znajo italijanski! Z lepo družbo hoče stopiti v politično zavezništvo! Kam pač dovaja človeka in stranke slepa strast!

„Vrli sobojevnik“ — zasramovalec. — Vziorom na gornjo notico, v kateri očita „Slovenec“ „Amico“, da na nečuten način sramotí Slovence v Istri in da s tem prihajajo v kolizijo s svojim duhovniškim poklicem, konstatujemo, da je svojedobno isti „Slovenec“, v neki polemiki z nami, pozdravljal iste ljudi kakor svoje „vrle sobojevnike“ Tableau!

Sramota! Po fiascu, ki so ga emiserji „Slovenčevi“ doživeli v nedeljo v Dolini, so njihovi pomagateli zasramovali narodno moč s ščavi in jim porogljivo kazali — užigalice Lege Nazionale!!! Mari so hoteli s tem simbolizirati svoje prihodnje politične zveze.

V popravek. Pišejo nam iz Škedenja: V „Edinosti“ je bilo pisano, da je znani hujšak Tersegjav doma iz Škedenja. Škedenjci pa odločno odklanjajo tako soročastvo, kajti Tersegjav se ni rodil v Škedenju, niti se ni tukaj kedaj udomačil. Edina njegova zveza s Škedenjem je ta, da slučajno stanuje pri Škedenju, njegov oče radnik, ki je uslužben pri čistilnici riža.

Toliko v pojasnilo; kajti med nami Škedenjci se ne rodé narodni izdajice.

Italijanstvo je v nevarnosti! Ta bedasti klic zaganjajo vsi petelniki laškega šovinizma, kadar priredijo Slovenci kako svojo slavnost. Tako je tudi vest o „narodni delavski“ slavnosti v prihodnjo nedeljo razburkala živce šorenov okolo „Indipendenta“. „Gazzettino“ mu je seveda korajžno sledil, in sedaj je prikrevsal za svojima kolegom tudi „Piccolo“.

Mi smo prepričani, da se laško tržaško občinstvo za vse to — sicer očividno deklarirano — vpije ne bo nič brigalo in da ne bode provociralo svojih slovenskih sosedanov, ki se hočejo med seboj razveseliti. Upamo tudi, da bo oblast toliko pametna, da se ne bo dala osmešiti s kakimi neumestnimi odredbami.

Ce pa bi se dal kak mladič zavajati po šuntanju laških listov do nekaj neupametnega, pa naj pojde se zahvaliti k hujšakem za eventualno lekcijo.

Mi nečemo provocirati in nečemo biti provocirani.

Na krov! Pod tem naslovom ate objavili v včerajšnjem izdanju notico, ki sem jo bil namenil napisati jaz, a me je drug vaš dopisnik prehitel.

Ker pa je način, po katerem skušajo tržaški arditeti preprečiti veliko slavnost nše N. D. O., vreden njih samih — dovolite, da tudi jaz rečem svojo. Iz Italije privzdrani uredniki tukajšnjih laških listov niso krivi na vseh neumnostih, ki jih prinašajo laška glasila.

Ti siromaki regnicoli ne poznajo Trsta in še manje tržaških narodnostnih razmer.

Glavno krivdo na besnih napadih proti nam je pripisovati v glavnem — slovenskim odpadnikom, ki polagajo v laške liste svoje smrdljive produkte. Posebno mržnjo do naše narodnosti goji občeopoznani odpadnik W., ob katerega strani se zbirajo razni tržaški lahonski otročaji.

Včerajšnja „Edinost“ pričakuje od redarstvene oblasti, da ne pojde na limanice lakonskim kričanjem. Jaz pa vem, da redarstvo (saj v takih slučajih) ne postopa samovoljno in da se na tak poseben korak posvetuje z namestništvom. Namestništvo je, lahko rečem, pred par dnevi izprevidelo, da se ne sme uvaževati lahonskih trobil. Goriška slavnost je bil jasen dokaz temu. Recimo pa, da bi se tržaškim fanatikom posrečilo doseči kako utesnitev naše nedeljske slavnosti, ki je že tako in tako omejena le na skrajno potrebno. Nasledek ta gonje bi bil ta, da bi bili mi primorani reagirati in onemogočiti sleherni nastop naših podviranih sosedov.

Dne 15. t. m. imajo priti v Trst bratci iz Italije, ki bi, v slučaju kake lahonske neumnosti, dogodivši se na naših slavnostih — ne imeli posebno prijetnega vsprejema na tržaškem ozemlju!

Vi laški kulturonošci majate z glavami! Dobro! Poskusite in videli boste, da si upamo mi napraviti vam špalir — ki vam ne bo prijeten!

Tudi dirke po tržaški okolici bi vam znale izpasti skrajno neprijetno. Spomnite se na naše nastope v mestni dvorani, oziroma na galeriji, ter na one, ki smo jih priredili na ulicah! Mi smo rodoljubni, a se ne šalimo!

Hočete živeti v miru — ovo vam oljnine veje! — Hočete boja? Mi smo tu in tu ostanemo. Vsprejemmo pa mir ali boj — vse z enako hladnokrvnostjo.

Mi vam želimo biti lojalni sosedje — nečemo pa biti sužnji — ne vam in ne nikomur več!

Izbirajte vi!!! Narodov sin.

V nedeljo k sprejemu gostov na državni kolodvor! V nedeljo ob 9 uri jutraj pride v Trst — državni kolodvor — posebni vlak z izletniki iz Pule in ostale Istre z Buzetsko sokolsko godbo na čelu.

Komur le čas dopušča naj se ob označeni uri potruži na državni kolodvor, da v tem častnejem številu sprejemno in pozdravimo naše mile in hrabre brate, stopivše tam od Atene, skrajne in politično vroče istrske točke, na naša tržaška tla.

Torej komu le čas dopušča, naj ne zamudi v nedeljo ob 9 uri priti na drž. kolodvor.

Dočle goste bomo sprejeli pred „Narodni dom“, kjer se bode kmalu na to vršil shod „Narodno delavske organizacije“.

Na svidenje!

Razpis natečaja. Razpisani ate na Primorskem dve mesti potovalnih učiteljev, in sicer eno mesto s hrvatskim učnim jezikom a sedežem v Voloskem, drugo z italijanskim učnim jezikom s sedežem v Puli.

Iz zdravstvene službe. Sanitetni koncept pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Malem Lošnju dr. Venancij Bolmarčić je imenovan okrajnim zdravnikom in zdravstvenim asistentom pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Krku; dr. Aldo Benerenia je imenovan sanitarnim konceptistom, — Zdravstveni asistent pri namestništvu v Trstu dr. Alfonz Serjun je premeščen na okrajno glavarstvo v Tolminu.

V II razred aktivitetnih doklad za državne uradnike se uvrstila Ljubljana in Celovec.

Vsprejemanje gojenk v gospodinjstvo šola c. k. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Meseca oktobra se otvori enajsti tečaj gospodinjške šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Fraučaka. Zavod je v posloppu poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja ravnanja z bolniki, spisa in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjstvem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privaditvi nemškemu jeziku.

Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 360 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvnih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi preskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima katera več obleke, jo sme prineati seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šolo, morajo:

1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk;
2. znati čitati, pisati in računati;
3. predložiti spričevalo, da so zdrave;
4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške;

5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševali vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnali po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško priporočilo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 15. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se v gospodinjstvo šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem, če bo pa v šoli prostora, se bodo vsprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Föderansperg.

O nekdanji Föderanspergovu aretaciji v Sežani.

Povedali smo nedavno temu, da je bil Föderan pred 24 leti aretiran v Sežani radi cerkvenega ropa. Govorili smo pa včeraj z onim bivšim orožniškim stražmojstrom, ki ga je zaprl, in izvedeli smo še sledeče zanimivosti:

L. 1884. je okrožno sodišče v Novem mestu zasledovalo s tiralcino nekoga zločinca, ki se je pregrešil radi cerkvenega ropa v cerkvi neke vasi na Kranjskem. O zločincu ni bilo nikakega sledu ter ga je sodišče dolgo časa zaman iskalo.

Nekoga dne istega leta je sežanska žandarmerija dobila obvestilo od vrhniške žandarmerije, da se zasledovani zločinca nahaja že šest mesecev v Sežani kakor pisar pri odvetniku dr. Ostertagu in da se imenuje Julij Föderan pl. Föderansperg.

Isti je bil nato aretiran in v njegovem stanovanju (stanoval je pri dr. Ostertagu) so zaplenili njegov kovčeg. Sežanski sodnik — eadani umirovljeni dvorni svetnik Trnovec — ni hotel verjeti, da bi Föderan, ta elegantni in inteligentni mladenič, ki je občeval z vso sežansko gospodo, bil zakrivil nekaj tako hudega. Naložil pa je orožniku Franu Küster, ki je sedaj užitekniški upravitelj na barkovljanski cesti, naj odrede aretiranca v Ljubljano. Na prošnjo aretiranca, ki je bil ves potrni mu niso zvezali rok. V Ljubljani sta orožnik in Föderan izstopila iz vlaka in, da ne bi vzbudila obče pozornosti, je Föderan stopal svobodno pred žandarmerijo; isti pa korak za njim.

Predno sta pa prišla na ljubljansko žandarmerijo se je Föderan na enkrat zganil in je poskusil spustiti se v beg po ljubljanskih ulicah. A žendarm je bil koj za njim, zgrabil ga je za ovratnik, mu trdno zvezal roke in ga izročil ljubljanski žandarmeriji, ki je odredila nadaljno. Kaj se je z njim potem zgodilo, tega g. Küster ne ve.

Föderan je bil tedaj močan mladenič in si je znal s svojim uljudnim obnašanjem pridobiti v Sežani obče simpatije. Govoril je najraje nemški.

Föderan v Bohinjski Bistrici.

Oziroma na včerajšnjo tozadevno vest se nam poroča od dobro informirane strani, da dotični tujec v Bohinjski Bistrici ni bil Föderan, ampak — nekdo drugi.

Mati Föderana v Ljubljani.

Kakor poročajo iz Ljubljane, je prišla tja Föderanova mati, nekdanja ljubljanska krasotica, in uvedla korake, da bi se obnovilo kazensko postopanje glede sodbe, s katero je bila pred leti obsojena v Ljubljani.

Föderanspergov prijatelj!

Poročajo nam, da se nek Föderanov prijatelj, ki stanuje v Rojani nedaleč od št. 272, nek Stefan E., izdaja za sina nadvojvodnje Karlote, žene pokojnega meksikanskega cesarja.

Tržaška mala kronika.

Nevarni Petelin. August Petelin iz Piskovice, star 35 let, stanujoč v ul. Navali je bil predsinčnem aretiran na zahtevo natakarja v gostilni Città di Ragusa v ul. Arcata ker je Petelin poskušal vkrasti nekemu Ivanu Kleber mošnjček, v katerem se je nahajalo 32 K, ter uro in verižico.

Goljufija. Fran Opašič, uradnik, pri zavarovalnici „Croatia“ je naznanil policiji, da je dne 7. m. m. prišel v urad zavarovalnice nek Josip iskat dela. Sprejeli so ga za zavarovalniškega akviziterja in je dobil 200 K prodajna. Rekel je, da se poda po akvizicije v Istro, a je zginil in ni bilo več o njem ne duha ne sluhe. Policija ga je aretirala.

Lotarijske številke izrečane dne 5. avgusta 1908.

Praga: 62 84 75 61 78
Lvov: 86 2 51 82 23

Koledar in vreme. — Danes: Spremenjenje Kristovo. — Jutri: Kajetan sp. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 26° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Lepo; večinoma jasno. Zmerni vetrovi. Vroče. V začetku lepo, potem motno.

Darovi.

Obrtnijsko društvo pri sv. Mar. Magd. spodnji je darovalo kakor Ciril-Metod. dar o priliki godu sv. Cir. in Met. K 20. — Isto društvo je darovalo 10 K mesto venca na krsto umrle matere svojega predsednika. Hvala darovalcem. Te svote hrani uprava lista.

Ženski podružnici družbe sv. Cir. in M. je doposlal g. Ivan Mankoč iz Varaždin-kih Toplic 20 K v počestčenje spomina p. uxor-nega rodoljuba g. prof. J. Jesenka.

Isti podružnici je pristopila kot ustanov-nica gospa Anica Schein z 20 K kot letnica Vlasta Slavik. — Rocolski rodoljubi, ker se niso udeležili otroške veselice 8 K, g. Josi-pina Kranec v isti namen 2 K č. g. Zink 2 K. — Živeli.

Za moško podruž. družbe sv. Cir. in Met. v Škoduju je nabral g. Vekoslav Kodrič o priliki izplačevanja dividende „Obrtnijskega društva“ pri sv. Ani 18 K 80 st. Priščna hvala darovalcem!

Nar. delav. organizacija.

Za zastavo N. O. D. darovali so člani N. O. D. iz Stabilimenta S. Marco K 44 10.

Tovariši delavci agitirajte za vašo slavnost dne 9. avgusta.

Nadalje so se prijavila še sledeča društva 22. Kolesarsko društvo iz Gorice korporativno, 23. Pevsko in bralno društvo Ilirija iz Pobegevo po deputaciji z zastavo.

Vesti iz Goriške.

Umrli je v soboto v Gorici gosp. Ivan Jakbovski, profesor v pokoju v starosti 69 let.

Dijaški odsek za oskrbo „Ljudske knjiž-nice“ v Šmarjah prosi cenj. rodoljube, naj bi se spomnili te prepotrebne knjižnice za izobrazbo ljudstva ter jej pomagali na nje-nem spočetku z darovanjem knjig ali pa z denarnimi prispevki. — Dosedaj so darovali gg. Filip Stabelj 21, Milan Stabelj, realec 5, in Vi. Poljšak 16 knjig; in g. M. Stabelj je nabral v veseli družbi K 3.—, ki naj jim bo tem potom izrečena najpriščnejša hvala.

x Z resnico na dan! Kako je deželni odbor lansko leto nabavljal pičo za živino in jo prodajal potrebnim živinorejcem, o tem se je že mnogo pisalo. Sedaj pa prihaja laško klerikalno glasilo z novimi odkritji na dan. Piše namreč, da je deželni odbor dobil v ta namen 37.500 kron podpore in 1500 kron za poškodovance v Cezioči, sam je pa dodal 3500 kron, skupaj torej 42.500 kron, da se pokrije razloček med nabavno in oddajno ceno. Kupil je deželni odbor 11825 kvintalov sena po K 8'40 in 3461 kvintalov slame po K 8'6; seno je prodajal po K 8'50, slamo pa po K 5'50. „Eco del Lit-rale“ trdi, da se je 11.208 kvintalov sena dalo Slovincem in le 236 kvintalov Furlanji. (List tu gotovo Gorico prištevajo slovenskemu delu dežele). Čudno na vsem je, da se je seno prodajalo po jako visoki kupni ceni, mej tem ko ga je Furlanska zveza razdeljevala med svoje člene po K 8 kvintal, to seno je bilo dobro, po deželniemu odboru nabavljeno pa večinoma slabo, da ga živina ni hotela jesti. Sploh je vsa ta stvar jako zamotana in se bo moralo zahtevati od deželnega odbora čiste račune in vsestranskega pojasnila.

x Zasačen ponarejalec denarja. Po Gori-ri so že več časa krožili slabo ponarejeni komadi po pet in eno krono brez napisa ob robu. V ponedeljek je prišla policija ponare-jevalcu na sled in ga zaprla. Imenuje se Fran Drascher ter stanuje z ženo in otroci v ulici Trigomina na Cingrotu. V stanovanju

Gospodarsko podp. društvo v Třebčah

vknjižena zadruga z neomejeno zavezo vabi k

izredn. občnemu zboru

ki se bo vršil

v nedeljo, 30. avgusta ob 4. uri pop. v lastnih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika
2. Prečitanje poročila sod. reviz. t. 1905.
3. „
4. Po ukazu istih nabava originalnih pravil oziroma sprememba istih
5. Volitev odbora.
6. Slučajnosti.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

Odbor.

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva

- navadne do najfineje vrste po najnižjih cenah. -

Peter Jeraj

TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13
ter vogal ulice sv. Katarina.

Comptoir Général Photographie Salvatore Sabbadini

Trst, ulica Ponterosso 6 — Telef. 9-40

Fotografični aparati in potrebščine.

Sprejme se razvijanja in tiske. PLOŠČE in FILMS.

Temna soba na razpolago gospodom diletantom.
Predmeti za beložarno luč. — Električna zvonila. — Električne žepne svetilke.

Gumijevi izdelki in podmorske cevi.

Josef Reithoffer's Söhne Dunaj

Podružnica v Trstu - Corso 29

Zaloga hlačnikov, podvez za nogovice in obujke, lepenov, ženskih pasov itd.

A BOZZER

urar in dragotinar - TRST, Corso št. 25

Izbera dragali, ur in srebrnine.

Sprejme se nova dela in popravilja po zmernih cenah. Kupuje se in menjava zlato in srebrne predmete ter dragulje.

Predmeti, ki ne ugajajo se menjajo.

Zdravnik in ranocelnik

Dr. Dinko Tecilazić

specijalist

ZA OTROŠKE BOLEZNI

v ulici Stadion 6. l. n. Telefon 18, IV

(glej del. Fenice)

ter ordinira od 2. do 3. ure popoldne.

UMETNI ZOBJE

Plombliranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Juscher

TRST

ulica della Caserma šte. 13, II. nadst.

Direktni dovoz štajerskih kokoši iz jajc. Specijaliteta: Graške Poularde. Cene dogovorne. — Postrežba na dom. Ulica Campanile št. 15.

TOVARNA POHIŠTVA

Aleksand. Levi Minzi

Trst — ulica della Cesa št. 46.

Zaloge:

Piazza Rosario šte. 1.

Ulica Lazzaretto vecchio šte. 38.

Trajna zaloga pohištva:

ulica della Sanità šte. 14.

Pisarna:

ulica Lazzaretto vecchio šte. 38.

Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo.

Telefon: 6-70; 6-58. (Za informacije vprašati 6-70).

Želez. kina-vino Serravallo

za bolehe otroke in rekonvalescente.

Provzroča voljo do jedi utrjuje želo-dee in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslovečih zdravnikov v vseh slučajih, kada je treba se po boleznih ojačiti. Odlikovano z 22 kolajnami na raznih razstavah in z nad 5000 zdravniškimi spričevali.

Izborni okus. Izborni okus.

J. SERRAVALLO - TRST

SLOVENCİ NE ZAMUDITE OBISKATI

Pariške prodajalnice obuvala :: :: ::
Trst ul. S. Antonio št. 4 (hiša Terni) (Calzoleria Parigina)

kjer najdete vsaki dan nove dohode najlepšega obuvala za gospode, gospé in otroke. Največja eleganca, cene zmerne, blago prve vrste

*e ni dobilo nič sumljivega; ko so pa spraznili stranišče, našlo se je več modelov za vlivanje pet- in enokronskih komadov. Ponarejeni denar je bil lahnejši od pravega in nekoliko tolst; barve je bil temnejše od navadnega, cvenka ni imel nobenega; spoznalo se ga je prav lahko že v roki, ne da bi se ga pogledalo. Vendar je prišlo med ljudstvo večje število komadov.

Vesti iz Istre.

Proti narodni stvari v Istri. Od nekega iz Istre: Naši svečeniki so se še pred kratkim z vso silo v imenu narodne ideje bojevali zoper naše laško misleče in skrajno liberalno občinsko stališče, ter so to idejo identifikovali z verskim čutom; sedaj pa so kar na mah preokrenili ter se pogajajo z dotičnimi „Laši“ za zvezo zoper slovenske (tako od njih nazivane) liberalce, ki so se baje kar na hip prikazali na dan. Ne gre se baje več za slovensko-hrvatski ali za laški narod; gre samo za pobijanje oseb, ki nekaterim gospodom niso po godu. Zato morajo biti ti Slovenci na vsak način liberalci, naj nočejo ali nočejo — in — le po njih! Po verstvi zaveznikov se ne vprašuje več, samo da bi se dali porabiti zoper narodnjake.

Za deželnozborske volitve so ponekaj že postavili svečeniki svoje kandidate ter pričakujejo le še shodov, kjer jih oglašijo. Laginja, Spinčić, Mandić, Trinajstić morajo v pokoj, ker so baje najhujši liberalci! (In socijalisti v Puli so vrgli Laginjo samo radi njegovega — klerikalizma! O pamet, pamet! Op. ur.) Pangerc, Šiško, vsi učitelji sploh, vsi so že proglašeni liberalci, da-si se sploh niti izjavili še niso za kandidate v slovenskem delu Istre. Seveda, dober bo nazadnje tudi kak laški ateist, samo da bo vlekel meč „z jedinočisti katoličani“, ki nameravajo križarsko vojno zoper od njih porojene „liberalce“.

Odbor političnega društva za Hrvate in Slovence v Istri bo imel svojo prihodnjo redno sejo v nedeljo dne 6. septembra t. l. v „Narodnem domu“ v Pazinu.

Iz Dekani. V nedeljo 9. avgusta 1908. priredijo otroci „otroškega vrta“ malo zabavo v prid otroškemu vrtu v prostorih „Kons. društva“ in sicer ob 5. uri popoldne.

Slavno občinstvo se uljudno vabi, da se v velikem številu vdeleži te zabave. Milodari se bodo tudi vsprejemali. — Vodstvo „otroškega vrta“ v Dekanih.

Gospodarstvo.

Letošnja sadna letina se kaže po dosedanjih poročilih tako: 1. V Nemčiji bodo imeli letos pri vsem sadju srednje dobro letino. 2. V Švici je sneg in mraz dne 23. maja sadno drevje tako poškodoval, da ni upati na noben izvoz. 3. V Ameriki bodo imeli 70-80% polne letine, torej dobro letino. 4. V Bosni in Slavoniji bodo imeli navzlic gosenicam in odpadu sadja obilo češpelj. 5. Na Češkem bo mnogo jabolk, malo hrušek, letina češpelj bo srednja. 6. Na Štajerskem bo mnogo jabolk in mnogo češpelj. 7. Na Tirolskem bo mnogo jabolk, malo hrušek in mnogo češpelj. Enako na Šp. Avstrijskem.

Zasajanje novih vinogradov na Štajerskem. Iz deželnih in državnih trtnic na Štajerskem se je oddalo letošnje spomlad okrog 1.788.000 ameriškanskih ključic, 450.000 korenjakov in 720.000 cepljenih trsov. Ker so ameriškanske ključice letos dobro dozorele, ne bo drugo leto pomanjkanja trsa. Po javnih in zasebnih trtnicah je položena v zemljo okrog devet milijonov trsa.

Razne vesti.

Gospa Toselli se hoče razporečiti. Heidelberški dopisnik „Berliner Tagblatt“ poroča, da se hoče gospa Toselli razporečiti. Naveličala se je že gospoda Toselli-ja, s katerim že dlje časa ne živi skupaj. Gospa Toselli se zdravi v Heidelbergu, Toselli živi pa v Florenci in se preživlja s poučevanjem na klavirju; kakor virtuoz ne nastopa več pred javnostjo. Gospa Toselli se pogaja baje s saksosko vlado, da bi se jej dovolilo, da se zamore sestaniti v kaki vasi v Gornji Bavarski. V Avstrijo itak ne sme več.

Iz Drždan pa javljajo, da se na tamošnjem dvoru ničesar ne ve o razporečitvi gospa Toselli-jeve, niti o kakem pogajanju, da bi se smela nastaniti v Bavarski.

O izvolitvi srbskega patrijarha. Madjarski list „Az Ujsag“ se bavi v eni zadnjih števil z izvolitvijo patrijarha v Karlovcih, ter konstatira, da je povodom volitve dobila madjarska vlada od strani Srbov pošteno zaščito, kajti njen kandidat Bogdanović ni dobil na volitvi niti enega glasa.

Otvoritev moskovske železnice. V ponedeljek so na slovesen način izročili prometu mestno železnico. Mestna železnica ide okolo mesta in je dolga 50 km. Stroški za gradnjo so stali 38 in pol milij. rubljev.

Avstrijski vojaški zrakoplov „Dunaj“. — Nadvojvoda Josip Ferdinand in Henrik Ferdinand sta se dne 3. t. m. ob 3. uri zjutraj s poveljnikom vojaškega eronavtskega zavoda stotnikom Hinterstoisserjem dvignila v Solno-gradu z vojaškim zrakoplovom „Dunaj“.

Zrakoplov je plul preko Gasberga in Schafberga. Ob 7. in en četrt uri sta se iz izkrala v Nussbanhu.

Šestletni morilec. V Gorjanah pri Dja-kovu v Slavoniji je 6-letni deček ustrelil s samokresom 3-letnega Matijo Leha in ga usmrtil. Zadel ga je v trebuh.

Poslano.*)

Ker pričakujejo moji smisljeniki, da si za napad „Slovenčevih“ lažnikov in obrekovalcev potom težbe poskrbim zadoščenje, izjavljam:

To je pod mojo častjo, da bi odgovarjal takemu umazanemu listu, katerega že ves slovenski svet pozna po njegovi dekadenci.

Saj je ljudstvo dolinsko samo spoznalo iz brezvestnega lista, ki se je v torku gratis širil po Dolini, da so tisti, ki so hoteli v nedeljo napraviti preprič v naši mirni, pobožni vasi, polnilaži in obrekovanja — in ravno to spoznanje mi daje največje zadoščenje. S tem je ta stvar za me končana in na eventualne druge laži in obrekovanja se ne bom menil več.

Vam pa zavedni Dolinci, kličem: Ako hočete varovati svojo vero, narodnost in čast, ne dopuščajte, da se še kedaj približajo Vaši vasi te propalice.

Dolinskemu kapelanu Vovku moje — iskrene častitke — na neizbrisnem spominu, ki si ga je priboril s svojo razbojniško sodrgo v naši vasi.

IZJAVA.*)

Podpisani izjavljam, da nisem pristopil kakor člen v „Kat. izobraževalno društvo“ v Dolini, da se nisem udeležil nikakega zborovanja v kapelaniji ter da tudi ne v sprejemnem mestu odbornika pri imenovanem društvu.

Dolina, 5. avgusta 1908.

Andrej Šturman.

*) Za članke pod tem naslovom uredništvo odgovarja le toliko, kolikor mu zakon velevala.

Kdor išče službo ali kakoršno-koli zaposlenje: kdor išče uradnike ali službene osebe, kdor ima za oddati sobe, stanovanja, dvorane, kdor ima za prodati hiše, polja, dvorce: kdor želi posejiti, vključiti itd. prodati ali kupiti premične ali porabljene predmete itd. itd., naj se posluži **MAKIM OGASOV** v Edinosti, ki se najceneje, največ štira! — najbolj pripravi v dosge namena.

Irgovina z manufakturnim blagom
ANTON SANZIN pok. Frana - Trst, Barriera vecchia št. 11
Velika izbira belih in barvanih moških srajc, ovratnikov, za-
pestnikov, ovratnic. Nov dohod pletenin za poletno sezono.

Cantina famigliare istriana
TRST - ulica Farneto št. 29 - Trst

prodaja svoja vina, z brezplačno postrežbo na dom, po sledečih cenah:

Črno istrsko prve vrste po . . . K — 60 | Pristni viški Opolo . . . pu . . . K — 72
Belo — 72 | Črno dalmatinsko — 68

Vrhu tega je vedno preskrbljena z vsakovrstnim namiznim vinom v buteljkah. Vsa gori naznačena vina kemično so analizovana. Gostilničarjem in krčmarjem cene po dogovoru. **M. CINTOR** ex Glavin.

Stenic ni več! po uporabi novega izdelka „DESTRUCTOR“

odlikovanega z diplomom velike nagrade na zadnji mednarodni razstavi v Rimu.

„DESTRUCTOR“ deluje takoj. Pokonča jajčka vsake golazni in ne dopusti, da se zopet zakotijo. Očisti glavo vsake neznage. — „DESTRUCTOR“ je za vsako družino neobhodno potreben. Ne pomaže, ne razjeda, ni strupen, ampak higijeničen. — Na tisoče pisem dokazuje njegovo izbornost. — „DESTRUCTOR“ zalaga

Giuseppe Nuzzi & Co. - Cervignano

Steklenice po K 4.20, 2.30 in 1.50.

Preprodajalcem popust. Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Iščojo se povsod zastopniki.

Prvi valjčni mlin Josefa Krausa sinovi

Delniška družba v Osjeku.

Glavno zastopstvo

za Trst, okolico, Istro, Goriško
in Dalmacijo

Friderik Schwarz, Trst

ulica Valdirivo št. 3

TELEFON 945

Sobo s hrano išče posten mladenič pri slovenski družini. Ponudbe pod „Mladenč“ na Ins. odd. Edinosti. 1162

Išče se ženaka za čiščenje stopal. Oglasiti se pri vratarju Narodnega doma. 1163

Kdor hoče kupiti izvrstno belo in črno vino po zmernih cenah, naj se obrne do gospe Malalan na Opčinah. Vino je pristno domače. 1163

Gospodično večjo slovenski in hrvatski, se sprejme takoj v službo v pisarno glavnega zastopstva Vzemne zavarovalnice na Proseku. — Starec — Prosek. 1145

Agentu sprejme takoj v službo proti mesečni plači glavni zastopnik Vzemne zavarovalnice na Proseku. 1146

Prilika. Proda se v okolici — 20 minut od mesta — sadonosno zemljišče z gozdom in kamnom ter kmečko hišo. 2300 en bloc po 5 kron □ klafter. — Naslov pri Inzeratnem oddelku Edinosti. 1156

Odda se lepa soba s hrano za gospoda, via San Francisco 20, vrata 2. 1154

Kupca ali družnika za dobro staro porzetje išče ŽIVIC, Trgovinska ulica 2. 1158

Mizarji ne zamudite prilike! Po jako nizki ceni se prodajo beli koroški les in to vsled preselitve. Ulica Cecilia št. 18. 1157

Izvrstno istrsko vino prodaja Martin Krajcar v Fontani pri Vraru. Ima na razpolago 1500 hekt. ima 10 stopinj. Na željo pošlje vzorce. 1022

V Rojano se oddaja v najem dve stanovanji. Hiša nova. — Bole, št. 346. 1159

Dva voznika dva težaka in en hlevar slovenske narodnosti, ki govorita tudi nekoliko nemški, dobijo stalno službo pri važni in dobroznani tržaški tvrdki. Naslov pri Inzeratnem oddelku Edinosti pod št. 488. 488

Zaloga vina istiskega I. vrste po 26 K hkt od 56 litrov naprej. — Kraški teran po dogovoru. — Jože Čebulec v Sežani. 1036

Prodajo se obleke za moške in dečke. Placilo na mesečne ali tedenske obroke. Ulica Caserma 12, I. 892

Čaj tisočeri cvet

Izvrstno domače sredstvo, ki ne bi smelo manjkati v nobeni družini. Ta čaj je sestavljen iz mnogih zelišč, korenin in cvetlic ki povzročajo prebavljanje in tek. — Isti uničuje ušedanja in krče v želodcu, naplavljanje prebavne kislino itd. — Zavežek z navodilom po eno kruno dobiva se v oddelkovani lekarni

PRAXMARER (Al due Mori)

Trst, Piazza Grande - Mestna palača. - Tel. 377

Čaj tisočeri cvet

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

V soboto, 8. avgusta
se odpre novo veliko skladišče

POHIŠTVA

in tapetarij

PAOLO GASTWIRTH

v ulici Stadion št. 6

z veliko izbero popolnih sob vsakega sloga in moderne risbe ter popolnih oprav za stanovanja. — Zadnje novosti te stroke.

Zamore si vsako ogledati, ne da bi bil primeran kupiti.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Na prodaj

v Solkanu gostilna z mostovno autorizovano tehniko, zelo krasnim vrtom itd. Natančneje poizvedeti pri INSERATNEM ODDELKU EDINOSTI.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani
registr. zadruga z omejeno zavezo

javlja, da je svoje zastopstvo za Trst, Istro, Dalmacijo poverila

g. Svetku Hanibalu Škerl

v Trstu

ulica delle Poste št. 9.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ANTON SKERL

mehanič, zaprisoženi izvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg št. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih zvončkov, luči in prodaja gramofonov, zvončkov, in fonografov. Zaloga priprav za točilne lastna delavnica za popraviljanje šiv. strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.

TELEFON št. 1734.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani

ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ul. Vincenzo Bellini št. 13

nasproti cerkve sv. Antona novoga

vsakovrstne verižice po

pravih tovar. cenah.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

DRUGERIJA Josip Zigon ul. Caserma 8

FILIJALKA NA PROSEKU ŠTEV. 140

Izbor drog, barv, čopičev, pokosti, parfumov, fin. milo — Zaloga mineralne vode, voska za parkete, na mrzlo pripravljenega sirupa, tamarinda, malinovec itd. itd.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Podpisani naznanja slav. občinstvu, da je od pri v ulici Barriera vecchia št. 8

mesnico

v kateri prodaja

sveže meso iz lastne klanice.

Priporoča se

MIHAEL ZADNIK

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Francesco Murgel .:

Succ. di PLONER & EBERLE

Piazza Grande 7 TRST Piazza Grande 7

Železnine, kovine in drobni predmeti

Izbira železjev, železnih in medenih vijakov, pil, železnih žic, delanega in navadnega bakra, medi, orodja za rokodelce, poljedelce ter kuhinjskih potrebnih cinovih plošč, svinca, svinčenik šiber, čina in činka, brusnih kamnov, španske niti in trnikov za ribji lov. Edina zaloga angl. ponev znamenite tovarne „Morgan“ Aparati za kuhanje na petrolej „AETNA“ in „PHOBUS“. — Pristni turški mlinčki. —

F. Pertot

urar I. vrste

Trst ul. Poste Nuove 9

